

Fólkið rekur ein handil, ið ikki er fyri fólk, men sum kortini er fólksins ábyrgd:

APOTEKIÐ

Tað er neyvan nøkur lóg, ið áleggur føroyingum at keypa nærur allar brúks- og aðrar vørur úr koloniveldinum! Men at tað eru "tvingandi" umstøður, ið eru orsøkin til, at føroyingar nærur bert keypa vørur úr Danmark, kann kortini neyvan vera nakar ivi um

EITT FYRIBRIGDI:

Fyri eina ferð skyld hevur tað eina stutta tíð verið møgult hjá hart kroystum pensionistum at keypa góðar glitatablettir av hillunum hjá vanligum handilsmonnum, ið keypa inn úr Skotlandi. Hesar tablettir fáast fyri um tað hálva av tí kostnaði, man hevur sett á at kalla allar tær vørur, ið eru fyri neyðini at keypa á føroyska medisinsmonopolinum. Men gleðin gjerdist stokkur: Sum ein annar Gabel hevur Landsapotekarin verið kannarar og hóttaðar ferð runt hjá okkara handilsmonnum við tí úrselli at albyllnar eru stroknar av aftur hillunum!

Tað er nú einaferð bara so í livinum hjá einum menniskja er tað nú einaferð so vorið, at tøvurin á medisini er umvent proportion- alur við keyptorkuna hjá fólki gjøgnum lívið. Avleiðingar av sjúkum og øðrum brekum koma helst í seinna enda á einum livs- cyklus. Aftaná og tá fólk eru vorið trokað av arbeiðsrókinum, og eru ríkin til hús, byrja, saman við fallandi inntøkum, brekini at gera um seg, og tøvurin á medisini veksur alsamt, meðan ráðini til at keypa medisinið gerast alt verri og verri!

Tjaldurs Apotekið

Tað ljóðar so vakurt, so meinaleyst og heilt menniskjaligt: Tjaldurs Apotek. Tjaldursnavnið gevur associatiónir um bæði rættindi og rímligheit.

Ikki veit eg, hvat hevur staðið um endamálið við virkseminum hjá Tjaldurs Apoteki einaferð, tá menn hava sett sær fyri at seta á stovn apotekaravirksemi? Kortini er tað ilt at ímynda sær, at ikki eitt av endamálinum skal hava verið at fáa brúkarunum til vegu, bilityt og gott medisín. Ella góðar og bilityt neyðsynjarvørur!

Apotekið fyri fólkið

Men sjálvt um tað nú er hugsandi, at endamálið upprunliga hevur verið gott, so má áðanast, at hesin stovnur ikki longur er tað hann møguliga einaferð var ætlaður at vera: Tað tykist vera heilt óvugt: Ein knallhørd fyrirøka uttan so mikið sum vet av samhuga við teim illa komnu, ið eru víst til, fyri tey flestu okkara, ta longu leið niðan í peninga-fellurnar á Trapputrøðni, ið eru settar omaná eitt hitt dýrasta parkeringskið í heiminum. Eitt av hesum mongu vansindugu projektunum, ið er vorið sanerað yvir í fólksins felagskassa, landskassan, soleiðis sum yvirhøvdur flestu størru fyri tøkur í landinum eru blivnar tað!

Genialt bónda-fangaravirksemi

Tað ber nærur til (millum veggjanna) at "hoyra" orðskiftið, ið er farið fram, tá entusiastiskir menn hava sitið í samráðingum um framtíðar handilsstrategi á Trapputrøðni og ikki minst: Hava hugleitt um hugtakið

"anvendt psykologi": "Fáa vit Apotekið her niðan, so vil nærur hvør einasti kundi hjá Apotekinum heilt av sær sjálvum detta inn gjøgnum dýrnar til handlarnar í ætlaðu handilsstøðini" (...) "Sigja tit, fólk eru ikki tvingað ella kroyst til at keypa í SMS, men tey eru so sannliga, bæði kroyst og tvingað, til at flyta seg, hagar Apotekið til eina og hvørja tíð verður flutt. Hetta hevur avgerandi týdning, serliga tá talan er um einahandil í orðsins sanna týdningi: Tað er jú EIN HANDIL talan er um - tískil skal helst ikki verða gjørt stórvægis við at seta á stovn filialir bæði hist og pist, skilja tit" (...) Ætlast kann tískil um hvat lobbyistinum hevur álígið hesum viðvikandi! - Og Apotekarateamið í sinum lagi: (...) "Eitt er vald, fólk, ið frekventera handlarnar í SMS, nógv av hesum vilja eisini detta inn á gólvíð á Apotekinum, tá tey nú álíkavæl eru komin so langt. Og soverði telur í kassanum. Hetta er góð forrættisstrategi". Glymd tykist verða ein

hvør forn endamálsgræn um at útvega bilityt medisín. Apotekið er forrættning, lat tað vera sligið fast: Hørd forrættning! Um spælaða føroyska læknastættin veit, at so er, er ikki gott at vita: Men neyvan! - tí tá høvdu teir ikki skrivað út receptir uppá t.d. antibiotika, so skakandi dýrt, at illa komnir sjúklingar eru noyðdir av aftur apotekinum - uttan medisín - men við øllum tí, ið eftir er av strongda immunsysteminum, sett í ovasta gear, tá altíð fyri-komandi farmaceutarnir varliga gera teg varan við prísir av hesum ólukkum medisini, læknin so beinasamur hevur skrivað tær til!

Og tað er ikki við máta Ikki skal tað her verða hugleitt meira enn tað sama, um strategiar í SMS ella á Apotekinum, ella um nakað samband er, ella hevur verið, millum hesar strategar so ella so? Tað skal bert verða víst á, at tað kundi ikki sæð mæta út! - enn at tað er (ella hevur verið eitthvørt samband) millum hesar fyrirkur. - Tí hetta er ikki fyri fólk, í øllum førum

ikki fyri vanlig fólk! Vørurnar eru so dýrar, at tær eru ikki keypandi hjá teimum, ið hava medisín fyri neyðini!

Og so er tað fjarleikin

Hjá flest øllum liggur Trapputrøðin í Havn langt burturi. Tað er óvboðað at skula streva seg hesa longu leið fyri at fáa fatur á tí, ið tøvur er á. Hví tað er blivið so vorið, kann bert gitast. Men tað er óhandað og sera lægið, at allur heilivágur, frá seyðamedisini til albyl og so øll tey alternativu sløginu einans fáast í handlinum, ið standa omaná saneraða parkeringsøknum í SMS. Urbaniseringsfólkið sigur hinvegin, jumen er tað ikki óført, at alt bæði til invortis og útvortis brúk, frá lúsa-salvu til Tagamet fæst á einum stað? Sumbingar skulu bara um Hestun, oman til Lopra, inn á Sandin í Vági út gjøgnum Reyðubrekku á Nesti, til Porkeris, Høvs, Óravíkar, inn í Trongs-vágsbotn og út á Apotekið á Tvøroyri??

Ein sannur lætti

Tað kendist sum ein sannur lætti, nú tað var gjørligt at finna almindigligt hond-keysmedisín á hillunum í tínum egna handli, ja eina løtu bylgd í tær ein (í hesum døgum) fremmand kensla av, at nú fór okið at lætna! (her eisini hugsað um kensluna, fólk hava, meira og meira at verða stýrd av duldem verum: Centraliserings- og rationaliseringsaldurnar. Tað alsamt vaksandi og nívandi, trýstið av einum støðugt vaksandi bürokratíi og hetta hópiseysa óhjálpssemi, ið hevur tikið seg upp: Ung og tilkominn, sum sita innan fyri diskarnar og ivaleyst ikki longur trúgva sínum egnu eygum. Tey sigja teg, kenna teg, men kortini so gera tey tað ikki, tú ert har, men álíkavæl so er tað ikki tú. Tey siga: jú - men maskinan sigur! - tað er also ikki inni á telduni! - Sært tú, tað hevur also verið streymslit - so tað ber altso ikki til! - o.s.v. - o.s.v. Eina løtu kendist tað sum tann ógligi teinurinn niðan á Trapputrøðna ikki longur lá sum ein hóttað fyri framman, at ein partur av fornari fríheit avur var í hondum. Men gakk - nú eru albyllnar aftur hornvar burtur! Handlin hevur havt vitjan av Landsapotekaranum, sum tykist hava politimyndugleika. Hesin hevur við ymiskum ókendum argumentum fingið keppmannin til at taka albyllnar av aftur hillunum, og í tínum stilla sinni sært tú svart, tá tú við avmáttarkenslum

metir um, hvussu mangar ferðir afturat tú skalt gera á Trapputrøðna til tess at gáa gíttini í skák!

Einahandiin avtíkin?

Havi ofta hugsað um hetta orðafelli: "Tá einahandiin varð avtíkin" og eg havi hug at spyrja: Er hann nú tað? Er ikki kaldi veruleikin ein heilt annar? Í staðin fyri hin eina einahandiin hava vit so ikki nú fingið heila røð av einahandlum? Hevur støðan, snøgt sagt, nakrantíð verið meira fargjörð enn heint nú??

Eitt eru monopolini øll - annað er okursprísirnr og ómynduggeranin!

Uttan orð ella ei fært tú við postinum eina fráboðan, ið sigur tær at tryggingartreytirnar eru broyttar. Tann skipanin tú hevur hvað við (og góldið fyri) alt titt liv, er ikki galdandi longur. Nú skilar tryggingin sær rætt til, við einari ella aðrari grundgeving og sambært einum ella øðrum mystiskum heimagjörðum formli, bert at útgjalda tær helvtina av tí, tú hevur góldið fyri alt titt liv? Bert eitt av mongu dømunum um ómynduggeran! - ella er tað ajourføring av ognartøkuni, ið fór fram í oktober 1992, tá figgar-eftirlitið (hitt danska, vit hava jú einki sjálvir!), sum tjóður á nátt breyt seg inn á okkum?

Munurin.

Eldri fólk brúka Steradent til desinfektión av sínum tonnum. Hetta fæst til kepps, má hjá Heilsu í SMS. Prísurin liggur tætt í 30,- kr. Í tínum egna handli var tað, áður enn Landsapotekarin byrjaði sína herferð, møgult at fáa Steradent fyri knappar 20,- kr., og so slappst tú eisini undan tíðarspillinum og kostnaðinum av slutingi aftur og fram, niðan á og oman av aftur Trapputrøðni. Munurin stendst ivaleyst av, at Steradentið í Heilsu og albyllnar á Apotekinum eru innfluttar úr Danmark, meðan handilsmaðurin hevur tikið upp handils-samband við tær leverandørar, ið geva besta kappingarførið. Í hesum førinum keppir hann Steradent, akkurát sama slag "sama merki, sama vøra" úr Skotlandi, men so nógv bilitytari enn úr Danmark.

Men hetta slag av handilsskapi er ikki "inn" her á landi, ella kanska hava einahandilsfyrirkur ikki tilfíkt fyri neyðini! - Uttan nakran kappingarnefta uttan møguleikar hjá nøkrum at fara inn og gera sammetingar, stendur bert eftir "tann interna ella innvend-